

GVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă privind asigurarea transparenței sondajelor de opinie cu relevanță politică*, inițiată de doamna deputat Anca Mărculeț Petrescu din Grupul parlamentar al PRM (Bp. 683/2007).

I. Principalele reglementări

În conformitate cu cele prezentate în Expunerea de motive, propunerea legislativă vizează stabilirea unor măsuri „*în vederea creșterii gradului de veridicitate și transparență a sondajelor de opinie și diminuarea manipulării electoratului prin intermediul acestora.*”

În înțelesul propunerii legislative „*sondaje de opinie cu relevanță politică*” sunt acele investigații sociologice care prezintă preferințele persoanelor intervievate cu privire la persoane fizice implicate în viața politică și/sau partide politice.

II. Propuneri și observații

1. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a subliniat nu odată rolul proeminent al presei într-un stat de drept. Presa joacă un rol important în

societatea contemporană în calitate de vehicul pentru difuzarea informațiilor, în condițiile în care dreptul la libertatea de exprimare și de informare constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice.

Informația este un drept fundamental, iar dreptului fundamental al persoanei de a primi idei și informații îi corespunde obligația persoanei care le transmite de a o face cu bună credință. Deținătorul dreptului este cetățeanul care mai are și dreptul de a cere ca informația oferită de jurnaliști să fie veridică, în cazul știrilor și onestă în cazul opiniilor.

În considerarea acestor drepturi fundamentale apărute de CEDO și înscrise în Constituția României, Consiliul Național al Audiovizualului (CNA), în temeiul art. 17 alin. (1) lit. d) din *Legea audiovizualului nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare*, a stabilit reguli menite să asigure un just echilibru între dreptul la o informare corectă și dreptul la libertatea de expresie. Normele referitoare la informarea corectă sunt cuprinse în *Titlul IV „Asigurarea informării corecte și a pluralismului”* al Codului audiovizual, adoptat prin Decizia CNA nr. 187/2006, cu modificările și completările ulterioare.

Principiul de bază al eticii jurnalistice, conform căruia radiodifuzorii trebuie să asigure rigoare și acuratețe în redactarea și prezentarea știrilor este clar stipulat în art. 78 al Codului audiovizual.

Prezentarea sondajelor de opinie este, de asemenea, tratată în Titlul IV al Codului audiovizual. Conform dispozițiilor art. 78 din Decizia CNA nr. 187/2006, prezentarea sondajelor de opinie trebuie să fie însoțite de următoarele informații:

- „- denumirea instituției care a realizat sondajul;*
- data sau interviul în care a fost efectuat sondajul și metodologia utilizată;*
- dimensiunea eșantionului și eroarea maximă de eșantionare;*
- solicitantul sondajului.”*

Trebuie precizat faptul că aceste exigențe sunt cerute oricărui sondaj de opinie, indiferent de problematica pe care acesta se axează. De asemenea, pentru a asigura în rândul publicului o diferențiere clară între un sondaj de opinie realizat de institute de sondare a opiniei și sondaje inopinante, realizate din inițiativele redacțiilor, Codul audiovizual impune următoarele exigențe la literele g) și h) ale art. 78 al Deciziei CNA nr. 187/2006:

„g) televotul sau anchetele făcute pe stradă să nu fie prezentate ca fiind reprezentative pentru opinia publică sau pentru un anumit grup social ori etnic;

h) să se precizeze numărul mesajelor primite prin orice mijloace de comunicare, atunci când se prezintă opiniile publicului.”

Aceste reguli stabilite de CNA sunt în deplin acord cu Recomandarea nr. R15/1999 a Consiliului Europei cu privire la unele măsuri vizând reflectarea campaniilor electorale de către mijloacele de comunicare în masă.

Pentru a asigura echitatea și pentru a evita orice influență nejustificată asupra electoratului, în Recomandarea nr. R15/1999 se consideră că mijloacele de comunicare în masă ar trebui, în timpul difuzării rezultatelor sondajelor să furnizeze publicului informații suficiente pentru a judeca valoarea acestora. În acest sens, recomandarea precizează mai multe elemente care ar putea fi furnizate de către mijloacele de comunicare în masă în momentul difuzării rezultatelor: organizația care a comandat sondajul, numele agenției de sondare a opiniei publice și metoda pe care o utilizează, eșantionul, marja de eroare și data sondajului și/sau a perioadei efectuării sondajului.

Totodată, în Recomandarea nr. R15/1999 se afirmă că *„orice alte chestiuni referitoare la modul în care mijloacele de comunicare în masă prezintă rezultatele sondajelor de opinii ar trebui să fie decise de înseși mijloacele de comunicare în masă”*. Orice restricție efectuată de Statele membre ale Consiliului Europei cu scopul de a interzice publicare/difuzarea sondajelor de opinii ar trebui să respecte art. 10 al Convenției europene a drepturilor omului (Convenției), așa cum este acesta interpretat de CEDO. CEDO a subliniat că orice restricție a libertăților garantate de art. 10 paragraful 1 al Convenției trebuie să urmărească un scop legitim în conformitate cu art. 10 paragraful 2 al Convenției. În această privință, articolul 10, paragraful 2, trebuie să constituie obiectul unei interpretări stricte, în conformitate cu jurisprudența constantă a CEDO. Conform modalității de abordare generale dezvoltate de CEDO, trei criterii urmează a fi respectate pentru a valida orice limită în publicarea sondajelor de opinie: interzicerea de a publica sondajele de opinie va trebui să fie prevăzută de lege, să fie necesară într-o societate democratică și să fie proporțională cu scopul de protejare a unui alt interes.

2. Referitor la motivarea prevăzută în Expunerea de motive, datorită conținutului excesiv de sumar prezentat și argumentat, precum și a modalității necorespunzătoare de redactare, considerăm că aceasta nu a fost elaborată cu respectarea cerințelor art. 30 din Legea nr. 24/2000 privind elaborarea normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, referitoare la elementele obligatorii din cuprinsul instrumentului de prezentare și motivare.

În acest sens, cu titlu exemplificativ, menționăm că din conținutul Expunerii de motive, în forma prezentată, nu rezultă în primul rând,

insuficiența reglementărilor existente în domeniu sau a reglementărilor conexe, or, după caz, existența unui vid legislativ care ar reclama realizarea acestei inițiative legislative.

Menționăm, astfel, că având în vedere obligația radiodifuzorilor de a asigura informarea obiectivă a publicului prin prezentarea corectă a faptelor și evenimentelor și de a favoriza libera formare a opiniilor prin Decizia CNA nr. 187/2006 sunt deja stabilite reguli în ceea ce privește emisiunile cu caracter informativ ale radiodifuzorilor, inclusiv cu privire la prezentarea sondajelor de opinie.

Sondajele de opinie publică sunt parte integrantă a oricărei democrații publice, indiferent de domeniul la care se referă aceste investigații. Pentru aceste considerente, apreciem că Expunerea de motive nu justifică de ce sondajelor de opinie cu relevanță politică ar trebui să li se aplice, printr-o reglementare suplimentară, o procedură diferită de difuzare față de investigațiile sociologice având ca scop cercetarea altor probleme de interes public.

Cu privire la susținerea autorului propunerii legislative privind faptul că *„factorii de influență care comandă aceste sondaje distorsionează rezultatele reale ale unui sondaj în scopul manipulării opiniei publice”*, apreciem că această situație poate fi rezolvată și sancționată în condițiile Legii nr. 504/2002 de către CNA.

3. Dispozițiile alin. (1) al art. 1 și cele ale art. 2 cu privire la notificare intră în conflict cu limitele de competență și principiile stabilite de Legea nr. 504/2002. Limitele de competență ale CNA sunt strict definite de art. 10 din această lege. Totodată, potrivit prevederilor alin. (4) al aceluiași articol, dreptul de control asupra conținutului programelor oferite de radiodifuzori se poate exercita *„numai după comunicarea publică a acestor programe”*. De asemenea, trebuie avut în vedere că răspunderea pentru conținutul serviciilor de programe audiovizuale revine radiodifuzorului, iar, potrivit legii, CNA nu poate aplica sancțiuni decât acestor subiecte de drept și nu unei *„entități care a comandat investigația sociologică”*. În situația când se constată încălcări cu privire la prevederi legale care nu intră în competența sa, potrivit art. 10 alin. (6) al Legii nr. 504/2002, CNA *„este obligat să sesizeze autoritățile competente.”*

4. În ceea ce privește propunerea de la art. 1 alin. (2) de a pune la dispoziția CNA, cu cel puțin 10 zile înainte de difuzarea sondajului de opinie, a chestionarului de sondare (care constituie un obiect privat, parte integrantă dintr-un contract comercial confidențial încheiat între două societăți

comerciale private), considerăm că nu trebuie trecut cu vederea faptul că piața sondajelor de opinie este una liberă, iar un institut privat de cercetare sociologică nu poate fi obligat, decât printr-o reglementare la marginea legalității, să pună la dispoziția unei instituții de stat (CNA) informații dintr-un contract privat a căror difuzare poate să afecteze strategia proprie de dezvoltare comercială a respectivei companii private.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Călin POPESCU – TĂRICEANU

Domnului senator **Nicolae VĂCĂROIU**

Președintele Senatului